

Asia: VN/18505/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi

Kommentit esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista yleisesti

Kommentit yleisesti esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista

-

Kommentit digitaalisesta henkilöllisyydestä

-

Kommentit ulkomaalaisen digitaalisesta asiointivälineestä

-

Kommentit luonnollisen henkilön tunnistusvälineestä

-

Kommentit ehdotetusta toimintamallista ja viranomaisten tehtävistä palveluiden tuottajina

-

Esitysluonnokseen sisältyvät säädösehdotukset ja niiden perustelut

Kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta sekä esitetystä sääntelystä yleisesti

-

Kommentit ehdotuksesta Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista annettavaksi laiksi

-

Kommentit ehdotuksesta digitaalisesta henkilöllisyydestä annettavaksi laiksi

-

Kommentit muuhun ehdotettavaan lainsäädäntöön

-

Kommentit henkilötietojen käsittelyä koskevista sääntelyratkaisuksista sekä tietosuojaa koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksen perustuslakia ja säätämisyjärjestystä koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksessä esitetystä alustavasta kilpailuoikeudellisesta arviosta

-

Kommentit muista esitykseen ja sen valmisteluun liittyvistä oikeudellisista kysymyksistä

-

Vaikutusten arviointi

Kommentit vaikutusten arvioinnista yleisesti

-

Kommentit taloudellisista vaikutuksista

-

Kommentit vaikutuksista viranomaisten toimintaan

-

Kommentit muista yhteiskunnallisista vaikutuksista ja ympäristövaikutuksista

-

Millaisia vaikutuksia ehdotetulla sääntelyllä olisi oman organisaationne tai toimialanne näkökulmasta?

-

Kohdennetut kysymykset vaikutusten arvioinnin tarkentamiseksi jatkovalmistelun aikana (lausunnonantaja voi valita itselleen soveltuvat teemat)

Julkishallinnon toimijoita pyydetään arvioimaan, millaisia määräraha-vaikutuksia (esimerkiksi järjestelmäkustannuksia tai henkilöstökustannuksia) esitetyllä lainsäädännöllä ja ratkaisulla arvioidaan olevan organisaatiossa sekä ottamaan kantaa ovatko muutokset hoidettavissa nykyisten määrärahojen puitteissa vai vaativatko ne lisämäärärahoja.

-

Kiellettyä valtiontukea ja kilpailuneutraliteettia koskevia kysymyksiä on käsitelty valmistelun aikana, mutta näitä kysymyksiä ei ole kyetty arvioimaan tyhjentävästi. Miten arvioisitte näitä kysymyksiä ja miltä

osin esitettyä arviota olisi erityisesti tarkennettava? Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksilla olevan kilpailulle sekä olemassa olevien että tulevaisuudessa kehittyvien palveluiden näkökulmasta?

-

Vastaavatko suunnitellut ratkaisut asiointipalveluiden tarpeeseen?

-

Miten arvioitte ehdotusten vaikuttavan tunnistuksen hyödyntäjien toimintaan, esimerkiksi asiointipalveluiden tarjoajiin? Onko ehdotuksella vaikutuksia esimerkiksi sähköisen tunnistamisen käyttöön, liiketoiminnan kannattavuuteen tai investointien tarpeeseen?

-

Millaisia teknisiä toteutuksia tai hankintoja digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen hyödyntäminen osaltanne tai toimialallanne edellyttäisi sähköisessä ja/tai käyntiasioinnissa? Miten tämä vertautuu tunnistuspalveluiden ostoon luottamusverkoston toimijoilta?

-

Mitä vaikutuksia digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen tarjoamisella yksityisen sektorin käyttöön on nykyiseen tunnistuspalveluiden hankintaan luottamusverkoston palveluntarjoajilta?

-

Onko esityksellä vaikutuksia uusien yksityisen sektorin tunnistusvälineiden tai -palveluiden tarjonnan syntymiseen luottamusverkostossa tai sen ulkopuolella?

-

Millä tavoin arvioitte esitettyjen ratkaisujen vaikuttavan nykyisten vahvan sähköisen tunnistamisen palveluntarjoajien liiketoimintaan? Onko tähän vaikutusta sillä, missä määrin ja kuinka kauan palveluntarjoajille maksettaisiin tunnistustapahtumista julkisen sektorin palveluihin tai sillä, onko digitaalinen henkilöllisyystodistus luottamusverkostotoimijoiden hyödynnettävissä maksutta?

-

Millä tavoin arvioitte ehdotusten vaikuttavan ulkomaisiin yrityksiin ja asiointipalveluihin?

-

Miten esitetyt ratkaisut ja ehdotettava sääntely vastaavat erityisryhmien tarpeisiin erilaisissa asiointitilanteissa? Onko yhdenvertaisuus otettu riittävästi huomioon?

-

Arvioitteko, että hankkeessa esitetty ratkaisu parantaa alle 15-vuotiaiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin? Mahdollistavatko ratkaisut sen, että asiointipalvelut voivat halutessaan huomioida palvelussaan henkilön iän? Onko alaikäisten asiointimahdollisuuksien mahdollisella laajenemisella vaikutuksia asiointipalveluiden tuottamiseen?

-

Millä tavoin arvioitte, että esitys vaikuttaa ulkomaalaisten henkilöiden mahdollisuuksiin käyttää asiointipalveluita Suomessa tai ennen maahan saapumista? Millaisia vaikutuksia esityksellä on työntekijöiden liikkuvuuteen?

-

Onko tietoturvallisuutta ja tietosuojaa koskevat kysymykset mielestänne otettu riittävästi huomioon esitetyissä ratkaisuissa ja ehdotetussa sääntelyssä?

-

Muut kommentit

Freedom Finland ry 8.4.2022

LAUSUNTO

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/18505/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi

Freedom Finland ry katsoo, että hallituksen esitys eduskunnalle on olennaisilta osiltaan, sekä itsenäisesti

tarkasteltuna että yhdistettynä muihin samanaikaisesti edistettäviin, ihmisarvoa ja yksityisyyden suojaa

halventaviin esityksiin, täydellisessä ristiriidassa sekä Suomen perustuslain [1], Euroopan unionin perusoikeuskirjan [2] että YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen [3] kanssa.

Tärkeimpiä vapauttamme suojaavia elementtejä [1,2,3] sekä ainakin seuraavia Suomen perustuslain pykälä:

- 6 § vakaumuksesta riippumatonta yhdenvertaisuutta [25];

- 7 § oikeutta elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen [26];

- 9 § oikeutta liikkumisvapauteen [27] sekä

- 10 § yksityiselämän suoja [33]

ja ihmisten oikeuksia myös laajemmin Euroopassa [24], on törkeästi loukattu valheellisin perustein [28,29].

Eikö 10 vuoden takaisista virheistä ole opittu mitään vai eikö niistä vain sovi muistuttaa [30,31]? Viimeisen

kahden vuoden aikana todistetut mielivaltaiset koronatoimet ja -rajoitukset liittyvät olennaisesti digitaalisen henkilöllisyyden hankkeisiin. Tämä voidaan voidaan nähdä suorana jatkumona koronavilkusta

koronapassin ja rokotepassin kautta digitaalisen lompakon sisältävään digitaalisen henkilöllisyyden kokonaisratkaisuun. Tämä mahdollistaa lopulta kasvottoman kansalaisten käyttäytymisen manipuloinnin

järjestelmän taustalla olevien algoritmien perusteella, eikä miltään osin edistä kansalaisten vain näennäisesti perussopimusten turvaamia oikeuksia ja/tai vapauksia.

“Koronapassi, perustuslaki ja yhdenvertaisuustarkasteluasetelman kritiikki” -tutkimuksen (Edilex 2/2022)

mukaan niin tartuntatautilain muuttamiseen johtaneesta hallituksen esityksestä kuin perustuslakivaliokunnan lausunnosta ilmenee, kuinka lainsäädännön oli tarkoituskin asettaa ihmisiä eriarvoiseen asemaan rokotusstatuksen perusteella, mutta tätä ei pidetty ongelmana [25].

Viime vuosien aikana suomalaiset ovat saaneet huomata, että sekä hallitus että viranomaiset ovat aktiivisesti pyrkineet ylittämään laissa säädetyt toimivaltuutensa kansalaisten oikeuksien rajoittamiseksi

[25,26,27,33,34], sen sijaan että pyrkimys olisi ollut ensisijaisesti kansalaisten perustuslaillisten oikeuksien

turvaaminen. Näistä lähtökohdista hallituksen esitystä tulee tarkastella siitä näkökulmasta mitä kansalaisten oikeuksien rajoittamista ja valvontaa se tulee mahdollistamaan. Tutkimalla viimeaikaisten

hallituksen esityksiä, sekä niihin annettuja asiantuntijalausuntoja voidaan huomata, että digitaaliseen

henkilöllisyyteen nivoutuvia, valvontayhteiskuntaa edistäviä lakiesityksiä on tehtailtu jo vuosia [23,35].

Jotta esityksessä kuvatussa digitaalisen henkilöllisyyden hankkeesta saa todellisen kuvan, sitä pitää tarkastella kokonaisuutena, johon olennaisesti liittyy kaavailtu digitaalinen identiteetti [18,19,20], digitaalinen terveystodistusjärjestelmä [17], digitaalinen euro [16] sekä muut digitaalisen lompakon mahdollistamat järjestelmät. Jo pelkästään henkilöllisyyden liittäminen sellaisiin toimiin, joiden suorittamiseksi henkilöllisyyden todentaminen ei ylipäätään ole tarpeellista, kaventaa itsessään kansalaisten yksityisyyden suojaa. Meillä on jo toimivat sähköiset tunnistautumismenetelmät, eikä uusien

ulikansallisten järjestelmien rakentaminen palvele kansallista etua. Lisäksi, mm. arkaluonteisten terveystietojen tallentaminen matkapuhelimiin tai muihin tietoturvaltaan heikosti valvottuihin laitteisiin

altistaa kansalaiset ennennäkemättömälle tietoturvariskille.

Käytännössä kaikki laitteet valmistetaan tällä hetkellä Kiinassa, joka on aiemminkin syyllistynyt elektroniikan muokkaamiseen tietojen kalastelutarkoituksessa [13]. Todellisuudessa tällaisen tietoturvaaukon

poissulkeminen on käytännössä mahdotonta, ja romuttaa kaikki käsitykset ja vakuuttelut

kansalaisen, tai edes viranomaisen mahdollisuudesta varmistaa millä tahoilla on pääsy käsittelemään,

muokkaamaan tai jakamaan edelleen digitaaliseen lompakkoon tallennettuja, tai siihen kytketyissä järjestelmissä olevia tietoja [14,15].

Valtion, kuten Euroopan unioninkin pitäisi kokonaisuudessaan olla sen kansalaisten kokonaisvaltaista etua

ajava instituutio, mutta todellisuus on täysin päinvastainen: Koko hallintojärjestelmä on vääristynyt, ja

kansalaisten etuja ajavasta instituutiosta onkin kovaa vauhtia tulossa kansalaisiaan vainoava,

korruptoitunut hallintohimmeli. Tästä kehityssuunnasta saamme esimakua seuraamalla aitiopaikalta miten

kansalaispistejärjestelmän rakentaminen edistyy kommunistisessa Kiinan kansantasavallassa [11,12].

Digitaalinen identiteetti yhdistettynä digitaaliseen euroon, sekä kansalaisen henkilökohtaiset tiedot

sisältävään digitaaliseen lompakkoon on totalitaristisen valtion työkalu kansalaistensa absoluuttiseen

valvontaan ja kontrolliin [11].

Todellisuudessa tällaisen tehostetun valvonnan tarpeessa ei kuitenkaan ole kansalaiset, vaan valtionhallinto

joka omalla toiminnallaan on osoittanut, että se ei itse noudata säädettyjä lakeja [6,7,8,10,21,37] eikä sen

valvonta herätä minkäänlaista luottamusta [6,9,21,36,41,42].

Hallituksen esitys sisältää lukuisia harhaanjohtavia ilmaisuja, kuten "Haltija voisi itse hallita omia tietojaan:

viranomaisella ei olisi mahdollisuutta määrätä tietojen osoittamisesta eikä pääsyä tietoihin".

Todellisuudessa hallitus valmistele samanaikaisesti lukuisia "uudistuksia", joissa nimenomaan halutaan

rajoittaa kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia omien terveystietojensa jakamisen osalta [4,5]. On ilmeistä,

että uudistusten tarkoitus on ensisijaisesti kerätä ja hyödyntää enenevässä määrin kansalaisiin liittyen

kerättävissä olevaa tietoa ja yhdistellä se liiketoimintaa ja viranomaisvalvontaa tehostavaksi kokonaisuudeksi [5,19,32,35,38].

Tämä kehitys pitää ehdottomasti pysäyttää nyt, kun se vielä on mahdollista. Vaadimme koko hankkeen ja

siihen liittyvien esitysten välitöntä keskeytystä, sekä riippumatonta tutkintaa hankkeen edistämisen motiiveista ja sen valmisteluun liittyvästä rahaliikenteestä [32,37,39,40,41,42].

Lähteet:

1. "Suomen perustuslaki" (<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>)
2. "Euroopan unionin perusoikeuskirja" (https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_fi.pdf)
3. "Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus (1948)"

(<https://www.ihmisoikeuskeskus.fi/ihmisoikeudet/yk/iojulistus/>)

4. "STM:n täydentävä lausuntokierros: valtakunnallisen lääkityslistan edellyttämät muutokset lakiin sähköisestä lääkemääräyksestä ja lakiluonnokseen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä" <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=7566ebf2-ad01-4330-b039-7226e4084ae6> (Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/2037/2021),
5. "Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi (rokottamattomien kartoittaminen ja informointi) tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta" <https://stm.fi/hanke?tunnus=STM017:00/2022>
6. "VTV:n entinen pääjohtaja Tytti Yli-Viikari tuomittiin virkarikoksista ja kavalluksesta sakkoihin" (<https://www.aamulehti.fi/kotimaa/art-2000008573465.html>)
7. "Ministeriöt kieltäytyvät luovuttamasta kehysriiheen laatimiaan ehdotuksia, emeritusprofessori ihmettelee: Ehdotus tulee julkiseksi silloin, kun se on allekirjoitettu - Sanna Marinin hallituksen aikana valtioneuvoston kanslia on tehnyt lukuisia kiistanalaisia julkisuuspäätöksiä, ja nyt sellaisia tekivät myös useat ministeriöt." (<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000008693418.html>)
8. "Useat ministeriöt pimitävät ehdotuksensa hallituksen kehysriiheen – Emeritusprofessori: VNK säilöö aineistoa laittomalla tavalla" (<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/useat-ministeriotpimittavat-ehdotuksensa-hallituksen-kehysriiheen-emeritusprofessori-vnk-sailoo-aineistoalittomalla-tavalla/8382132>)
9. "Oikeuskanslerin toiminta näyttää rakenteelliselta korruptiolta, joka pitää kitkeä pois" (<https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/a273d94f-9e94-40f0-9425-c18b6470d397>)
10. "Professori synkkänä – Trafi-sotku seurausta ennätysellisen sekavasta lainsäädännöstä: Suomi epäonnistunut aivan täysin" (<https://yle.fi/uutiset/3-10556716>)
11. "Kiina luo ensimmäisenä talousmahtina oman digivaluuttansa – se panee Yhdysvallat ahtaalle ja tarjoaa autoritääriselle hallinnolle lähes rajattomasti valtaa" (<https://www.hs.fi/talous/art-2000007910587.html>)
12. "Kiina alkaa pisteyttää kansalaisia ja yrityksiä – oluen ostamisesta ropisee miinuksia" (<https://www.is.fi/taloussanommat/art-2000006583034.html>)
13. "The Long Hack: How China Exploited a U.S. Tech Supplier"

(<https://www.bloomberg.com/features/2021-supermicro/>)

14. “The one big threat when it comes to cyber-security has nothing to do with software”

(<https://www.floridatrend.com/article/31635/the-one-big-threat-when-it-comes-to-cyber-securityhas->

[nothing-to-do-with-software](https://www.floridatrend.com/article/31635/the-one-big-threat-when-it-comes-to-cyber-securityhas-nothing-to-do-with-software))

15. “Chinese phones with built-in malware sold in Africa” (<https://www.bbc.com/news/technology-53903436>)

16. “Eurosystem launches digital euro project”

(<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2021/html/ecb.pr210714~d99198ea23.en.html>)

17. “Digital documentation of COVID-19 certificates: vaccination status: technical specifications and implementation guidance, 27 August 2021” (https://www.who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoV-Digital_certificates-vaccination-2021.1)

18. “eIDAS Regulation” (<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/eidas-regulation>)

19. “Digitaalinen identiteetti eurooppalaisille” (https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-digital-identity_fi)

20. “Eight countries set out principles for the future of digital ID”

(<https://www.globalgovernmentforum.com/eight-countries-set-out-principles-for-the-future-ofdigital->

[id/](https://www.globalgovernmentforum.com/eight-countries-set-out-principles-for-the-future-ofdigital-id/))

21. “Valtioneuvoston kanslia säilöö tietoja arkistoon julkisuuden ulkopuolelle – oikeustieteilijät tyrmäävät käytännön” (<https://yle.fi/uutiset/3-12325757>)

22. “HUSin toimitusjohtaja esittää koronatestaukseen sadan miljoonan euron hankintaa ilman kilpailutusta – julkisoikeuden professori kritisoi tapaa” (<https://yle.fi/uutiset/3-11546526>)

23. “Lausunto Perustuslakivaliokunnalle, Hallituksen esitys 145/2017 vp eduskunnalle laiksi liikenteen

palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi”

(<https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2018-AK-168013.pdf>)

24. “Näin rokottamattomat putoavat yhteiskunnan rattailta Euroopassa”

(<https://www.iltalehti.fi/ulkomaat/a/2756dd42-9f90-4600-b6f5-91ac2dfc8cec>)

25. “Tutkimus: Perustuslakivaliokunta sivuutti terveiden rokottamattomien aseman koronapassin

yhdenvertaisuuspohdinnoissa” ([https://www.uef.fi/fi/artikkeli/tutkimus-](https://www.uef.fi/fi/artikkeli/tutkimus-perustuslakivaliokuntasivuutti-)

terveiden-rokottamattomien-aseman-koronapassin)

26. “Hallitus velvoitti yli 70-vuotiaat eristäytymään muista – Mitä tarkoittavat ‘karanteenia vastaavat olosuhteet?’” (<https://yle.fi/uutiset/3-11262344>)

27. “Uusimaa eristetään muusta Suomesta kolmeksi viikoksi – Marin vetoaa mökkiläisiin: Palatkaa koteihinne” (<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006452847.html>)

28. “COVID-19-tautiin liittyvien kuolemien tilastointi” ([https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-](https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-jarokotukset/)

ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsauskoronaviruksesta/covid-19-tautiin-liittyvien-kuolemien-tilastointi)

29. “External peer review of the RTPCR test to detect SARS-CoV-2 reveals 10 major scientific flaws at the

molecular and methodological level: consequences for false positive results.”

(<https://cormandrostenreview.com/report/>)

30. “Potilas voi vaihtaa rokottamattoman lääkärin” ([https://www.kaleva.fi/potilas-voi-](https://www.kaleva.fi/potilas-voi-vaihtaarokottamattoman-)

laakarin/1990084)

31. “Pekka Puska nöyränä: Olemme hyvin pahoillamme” ([https://www.is.fi/kotimaa/art-](https://www.is.fi/kotimaa/art-2000000629752.html)

2000000629752.html)

32. “ID2020 Alliance” (<https://id2020.org/alliance>)

33. “Hoitokoti rajoitti iäkkään rouvan tapaamisia omaisten kanssa koronakeväänä – Hallinto-oikeudelta

sapiskaa” (<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/hoitokoti-rajoitti-iakkaan-rouvantapaamisia-omaisten-kanssa-koronakevaana-hallinto-oikeudelta-sapiskaa/7966562>)

34. “IL paljastaa: Suomen alkoholin etämyyntikielto sävellettiin lennosta – syylliseksi ilmoittautunut

virkamies iloitsi, kun sai nettisivuja kiinni” ([https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/e09fca38-9ea0-](https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/e09fca38-9ea0-4fb0-8255-f7d02863b9d3)

4fb0-8255-f7d02863b9d3)

35. “Tietosuojavaltuutettu arvostelee poliisia kovin sanoin: ‘Haalii lisää valtuuksia’”

(<https://www.ksml.fi/paikalliset/2606824>)

36. “Oikeuskansleri aloittaa tutkinnan THL:n lääkeyhtiöiltä saamasta rahoituksesta – taustalla IS:n

selvitys” (<https://www.is.fi/kotimaa/art-2000005753784.html>)

37. “Marin ja Saarikko kuuluvat nuorten huippujohtajien globaaliin verkostoon, joka tukee talousjärjestelmän “nollausta” – professori: Sidonnaisuus olisi ollut syytä ilmoittaa” (<https://yle.fi/uutiset/3-11902107>)

38. “Oikeudellinen yhteistyö digitalisoituu Euroopassa” (<https://vnk.fi/-/1410853/oikeudellinenyhteistyodigitalisoituu-euroopassa>)

39. “The Good Health Pass Collaborative” (<https://www.goodhealthpass.org/>, https://trustoverip.org/wp-content/uploads/2021/08/GHP_Interoperability_Blueprint.pdf)

40. “Valtio ja Helsingin kaupunki aloittavat yhteistyön Maailman talousfoorumin kanssa” (<https://valtioneuvosto.fi/-/valtio-ja-helsingin-kaupunki-aloittavat-yhteistyon-maailmantalousfoorumin-kanssa>)

41. “EU watchdog raps Commission over von der Leyen’s texts with Pfizer boss” (<https://www.politico.eu/article/eu-watchdog-ursula-von-der-leyen-pfizer-messagingmaladministration/>)

42. “Marinin ja Pöystin viestisotkussa uusi käänne: ‘Pyydettyä materiaalia ei pääministerin osalta ole olemassa’” (<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/marinin-ja-poystin-viestisotkussa-uusi-kaannepyydettya-materiaalia-ei-paaministerin-osalta-ole-olemassa/8137180#gs.0v7gh4>)

Ariluoto Christina
Freedom Finland ry